

SZÓJELENTÉSEK MEGHATÁROZÁSA 5 ÉS 9 ÉVES KOR KÖZÖTT

Bóna Judit – Imre Angéla

Bevezetés

Az anyanyelv-elsajátítás során a szókincs nagyságának változása látványos, ugrásszerű fejlődést mutat. Az első száz szó elsajátítása után megugrik a szókincs növekedése (MacWhinney 2004): amíg az egyéves gyermekek szavainak száma 0–10 közötti, addig kétévesen 30–400 szót, háromévesen 150–1000 szót, hatéves korban 500–1700 szót ismernek a gyermekek (Bakonyi 1918; Gósy 2005). Természetesen a mennyiségi növekedés mellett minőségi változások is történnek a szókincsben, amely egyfajta átrendeződésnek keresztül. A kezdeti főnévi és igei dominancia után fokozatosan jelennek meg a kisgyermek beszédében a más szófajú szavak, majd az intézményesített nevelés, oktatás hatására a szókincs specifikusabban bővül (például Gósy 2005; Lukács et al. 2014; Bunta et al. 2016). Nagy (1978, 1980) az 1980-as Prefer-vizsgálat során azt találta, hogy az öt éves gyermek receptív szókincsét 100%-nak véve az 5,5 éves 104,9%-os, a 6 éves 110,0%-os, a 6,5 éves 115,4%-os és a 7 éves 121,1%-os szókincssel rendelkezik. Az eredmények szerint az iskolába lépést megelőző két évben a szókincs mérete egyötöddel növekszik, míg ez a gyarapodás három év alatt több mint 20%. A kisiskolások szókincsének szófaji eloszlásában erőteljes főnévi dominancia volt jellemző, ezt követik az igék, növekedési arányuk az életkorral közeledik a főnevekéhez. Sugárné (1985) vizsgálatai során azt találta, hogy az életkor növekedésével a szófaji megoszlás kiegyenlítődő tendenciát mutat, azaz a főnevek nagy száma mellett egyre nagyobb arányban jelennek meg más szófajú szavak is, ami a gyermek kognitív fejlődésére és a közlési szándékára vezethető vissza.

A lexikon átrendeződésének jó példája Horváth (2016) vizsgálata, aki 7, 8 és 9 éves gyermekek narratíváinak szavait vizsgálva azt találta, hogy amíg a 7 és 8 éveseknél a *játszik* szó az első, illetve második leggyakoribb tartalmas szó a gyermekek beszédében, addig a 9 éveseknél a gyakorisága lecsökken, és megelőzi például az *iskola* szó előfordulása. Ugyanakkor Neuberger (2014) korábbi kutatásában a 9 éveseknél még megmarad a *játszik* szó kitüntetett szerepe a narratívákban, 11 éves korra azonban csökken az előfordulási gyakorisága, a 13 éveseknél pedig már nem szerepel a tíz leggyakoribb szó között. Az eltérő adatok háttérében az egyéni különbségek is állhatnak, amelyek nagymértékben meghatározzák a szókincs összetételét minden életkori

csoportban. A szókincsben, illetve a szóasszociációs műveletekben a későbbi életkorokban, például a 10–14 és a 18–24 évesek között is nagy különbségeket találunk (Lengyel 2011), az átrendeződés gyakorlatilag élethosszig tartó folyamat.

A szavak ismerete nem csupán a hangalakjuk ismeretét jelenti, hanem azt is, hogy tudjuk a jelentésüket és ismerjük a lehetséges kapcsolódásaikat is (Gósy 2005). A fogalmi fejlődés során a gyermek a csecsemőkorra jellemző, a közvetlen tapasztalati információkat felhasználó, a tárgyak funkcionális jegeit rögzítő fogalomalkotástól jut el a felnőttkori absztraktabb, a nyelv által strukturált fogalmakig (Csépe et al. 2007: 296).

Az életkor előrehaladtával fokozatosan kialakul a nyelvi tudatosság, amelynek része a szótudat is (Adamikné 2006). A nyelvi tudatosság a gyermek megismerő tevékenységével és nyelvi fejlődésével párhuzamosan alakul ki, a gyermek egyszerre csak elkezd tudatosan figyelni a nyelvet is (Adamikné 2006). Ennek a figyelemnek, a gyermek kibontakozó gondolkodásának tipikus példái a következő gyermeknyelvi produktumok, amelyek bár stilisztikai fogalmakról kapták a nevüket, a gyermeknyelvben nem stilisztikai céllal jelennek meg (a kategóriák és a példák forrása: Adamikné 2006): metafora (pl. *a fű a Föld haja*), megszemélyesítés (pl. *nyávigott az ajtó*), metonímia (pl. *mert fáj a hangom* 'fáj a torkom, emiatt elment a hangom'), szindoché (pl. *a savanyú az citromot jelent*), szinesztézia (pl. *olyan sötét van, hogy tiszta süket vagyok*), hasonlat (pl. *Mama megmérte a vérnyomásomat. Olyan alacsony volt, mint egy mókus.*), ellentétek alkotása (pl. *jókodás a rosszalkodás ellentétéként*, vagy a *leöltöztem* 'levetkőztem' jelentésben), de jellegzetes az időviszonyok téves használata is (pl. *Tegnap péntek lesz.*).

A gyermeknyelvre jellemzőek továbbá a nyelvészetben ismert szóalkotási módok is (a példák forrása: Adamikné 2006): a szórövidítés (pl. *lakatajt, lakatajtó* 'olyan ajtó, amin lakat van'), a szóképzés (pl. *aluda* – 'hálószoba, ágy', az *óvoda* analógiájára keletkezett), a kontamináció (pl. *rosszcsontkodom, elemorzsia*), a szóvég megelevenedése (pl. *Kimosod a kámat? – a kádat helyett*), a szóhatár-eltolódás (pl. *Géza malac* – 'Szárnyat igéz a malacra'), illetve a szórendcsere (pl. *első szerelem látásra* – 'szerelem első látásra').

Általában a gyermeknyelv, de különösen a 4–5 éves korosztály sajátossága az etimologizálás is, azaz hogy a gyermekek értelmesítik a számukra értelmetlen szót (Adamikné 2006; Egerszegi 2012); például az *Algopyrin alvópirinként* való értelmezése, vagy a *gutaiütés butaiütésként* való meghatározása ('bután üt meg valakit') (Egerszegi 2012).

Tipikus gyermeknyelvi produktum a definiálás is (pl. *Elmentünk abba a házba, ahol a menyasszonyt és a vőlegényt összeillesztik* – 'házasságkötő terem'; Egerszegi 2012), amely azonban a későbbi életkorokban is fontos nyelvi feladat. Az iskolában számos fogalom meghatározását megtanuljuk, s nekünk magunknak is tudnunk kell definíciókat megfogalmaznunk (Nagy-

Varga 2014). Bár a definíciókkal a leggyakrabban a matematika órán találkozunk a gyermekek, minden tantárgyhoz kapcsolódnak olyan fogalmak, amelyeknek ismerni kell a definícióját. Ez azért specifikus esete a szótanulásnak, mert ilyenkor nem kontextus alapján sajátítja el a gyermek a fogalom jelentését, hanem megmagyarázzák neki.

A definíció a szavak jelentésének megadását jelenti, tulajdonképpen jelentések azonosságáról szóló állítás (Eszes 2007). Két részből áll: 1. a meghatározandó fogalomból (definiendum) és a meghatározó részből (definiens) (Eszes 2007). A szavak jelentésének definíciója során az adott fogalom, tárgy vagy dolog legfontosabb jegyeit határozzuk meg, és egyúttal megkülönböztetjük mindentől. A meghatározandó dolgot először fajba vagy általános nembe, osztályba soroljuk, majd ezután adjuk hozzá a megkülönböztető jegyeket. A definícióalkotás során ügyelni kell arra, hogy ne önmagával magyarázzuk meg a fogalmat, a meghatározó jegyek érthetőbbek legyenek a definiálandó fogalomnál, illetve a megfogalmazás rövid, lényegre törő legyen. A definíciónak több fajtája létezik: épülhet körülírásra, leírásra, alapulhat összehasonlításon, de a rokon értelmű szó megadása is a definíció egy lehetséges módja, és létezik negatív definíció is (Adamik et al. 2004: 313–316). A leggyakoribb definíciós hibák a következők: 1. ha valamit önmagával definiálunk, 2. ha a definiens nem rögzített és szabatos értelmű kifejezés, 3. ha a definíció túl tág vagy túl szűk, illetve 4. a kategóriatévesztés, amikor például egy fogalmat az egyik példányával határozunk meg (Eszes 2007).

A nyelvi jelentés és az emberi megismerő tevékenység szorosan összefügg egymással; a tanulási folyamatban a konkrétabb fogalmaktól haladunk az elvontabb fogalmak felé. A pedagógiai szakirodalom három szintjét különíti el a jelentésmeghatározásnak: az első szinten a gyermek fel tudja sorolni az általánosított jegyeket, a lényeges ismérveket; a második szinten képes az általános fogalmakat a különleges helyzetekhez kötni; a harmadik szinten pedig el tudja helyezni a meghatározandó dolgot a fogalmak rendszerében (Nagy 1976: 254). Ezek a különböző szintű, eltérő gondolkodást igénylő definíciós módok nem zárják ki egymást, keveredhetnek is (Nagy-Varga 2014).

A szókincs fejlődése és a definíciós készség összefüggésben állnak egymással. A kisgyermekkor „Mi ez?” korszak ha nem is klasszikus definíciókat vár a szülőktől, de a rámutatás, megnevezés, egy-egy dolog megmagyarázása nagymértékben segíti a gyermeki szókincs bővülését. A szavak definiálása, meghatározása a szülők, majd a tanárok által a későbbiekben (még felnőtt korban) is hozzájárul új fogalmak, absztrakt jelentések megtanulásához. A tanulás szempontjából különösen fontos, hogy a gyermek maga is megtanuljon definíciókat készíteni. Kérdés az, hogy hogyan változnak a definíciós stratégiák óvodás kortól kisiskolás korig. Mikortól érződik az iskola hatása?

A jelen kutatás célja az, hogy megvizsgálja, hogyan változik a jelentésmeghatározás különböző életkorokban: 5, 7 és 9 éves korban. Hipotéziseink szerint 1. a gyermek aktuális kognitív működésének megfelelően a jellemző választípusok mennyisége és aránya eltérő lesz az egyes életkori csoportok között; 2. a 7 évesek által használt definíciótípusok megjelenési arányai hasonlítani fognak a 9 évesekéire; 3. az 5 éveseknél nagyobb mértékben fordul elő a „nincs válasz”, mint a többi életkori csoportban; 4. a legnehezebb feladat mindegyik életkori csoportban az állandósult kifejezések meghatározása lesz.

Anyag, módszer, kísérleti személyek

A kutatáshoz a GABI (Gyermeknyelvi beszédatadatbázis és információtár; Bóna et al. 2014) beszédatadatbázis felvételeit használtuk fel. Ebben az adatközlők egyik feladata az, hogy definiáljanak 20 szót/kifejezést. Ezek között vannak főnevek, igék, melléknevek és állandósult szókapcsolatok is. Az adatbázis protokolljának kialakításakor a fejlesztők úgy választották ki a szavakat a definiáláshoz, hogy azok egy része a fiatalabb életkorokban (óvodás vagy akár kisiskolás korban) feltételezhetően még ne legyen ismert. Szempont volt továbbá az is, hogy többféle szófajú és különböző gyakoriságú szavak szerepeljenek a listában. Néhány példa a definiálandó szavakra, kifejezésekre (a teljes lista felsorolását az egyes szófajok elemzésekor tesszük meg) a következők: *lift*, *bukfencezik*, *nagyravágyó*, *szöveget ütött a fejébe*. Az adatbázis fejlesztése során a felvételvezető a gyermekek számára ismerős környezetben (óvodában/iskolában/a gyermek otthonában), egyénileg rögzítette a gyermekekkel a szódefiníciós feladatot. Ebben a gyermekeket arra kérte, hogy magyarázzák el (mintha valaki olyannak mondanák, aki nem ismeri a kifejezést), mit jelent például az, hogy *lift*. A gyermekek válaszai digitálisan lettek rögzítve.

A vizsgálathoz 30 gyermek felvételét választottuk ki. Az adatközlők három életkori csoportba tartoztak: 5, 7 és 9 évesek voltak. Mindhárom életkori csoportban 10 gyermek szerepelt, 5 fiú és 5 lány. A GABI adatbázis jellemzőinek, céljainak megfelelően mindegyikük ép hallású és tipikus beszédfejlődésű volt.

A definíciókat a felvételek alapján lejegyeztük, majd típusokba soroltuk őket. A típusok meghatározásakor Nagy-Varga (2014) módszerét és kategóriáit használtuk fel, illetve egészítettük ki egy olyan további választípussal, amely a kamaszokra és a felnőttekre nem, de a gyermekekre jellemző volt: a cselekvéssel való válaszadással. Ebben az esetben a gyermek nem definiálta a szó jelentését, hanem megmutatta: például a *bukfencezik* szó esetében vetett egy bukfcencet. Előfordultak olyan esetek, amikor a meghatározást több típusba is besoroltuk, mert az adatközlő komplex választ adott. Az általunk használt kategóriák, azaz a definícióalkotási stratégiák a következők voltak:

- a) fölérendelt fogalom: a meghatározandó szónál nagyobb kategória megnevezése;
- b) rész-egész viszony: annak megadása, hogy 1. az adott dolog minek a része; 2. az adott dolog miből áll, milyen részei vannak;
- c) példa: a definíció helyett egy konkrét egyed/típus/minta megnevezése;
- d) szinonima: egy másik, azonos dolgot jelentő szó említése;
- e) ellentét: egy ellentétes jelentésű szó előhívása;
- f) funkció: a tárgyak meghatározásakor annak elmondása, hogy mire használhatók;
- g) körülírás: *Az, amikor...*, *Az, aki...* típusú meghatározások nagyobb kategória megnevezése nélkül;
- h) személyes viszonyulás: pozitív vagy negatív élmények, érzések említése;
- i) (az igéknél) cselekvés: lásd fentebb;
- j) nyelvtani kategória megadása: az adott fogalom szófajának említése;
- k) nincs válasz.

Nagy-Varga (2014) módszere alapján a kategorizáláskor nem csak a helyes jelentés megadását vettük figyelembe, mivel a hibás meghatározás alkalmával is érvényesül valamilyen definícióalkotási stratégia. A jelen kutatásnak tehát nem volt célja az, hogy megvizsgálja, hogy a kísérletben szereplő szavak pontos jelentését tudja-e a gyermek.

Megvizsgáltuk, hogy az egyes életkori csoportokban milyen kategóriákba sorolhatók a válaszok, meghatároztuk ezen kategóriák arányát az összes definícióhoz képest, majd elemeztük azt is, hogy mely szavak jelentésének a meghatározása nem sikerült semmilyen módon az adatközlőknek, azaz melyik szavak esetében fordult elő a „nincs válasz” kategória. A választípusok arányát szófajonként is meghatároztuk az egyes adatközlőknél. A számszerűsíthető adatokon (a definíció típusok arányainak egyéni adatain) statisztikai elemzést végeztünk az SPSS 13.0 szoftverrel (az adatok eloszlásától függően egytényezős ANOVA-t, Tukey-féle post hoc tesztet, Kruskal–Wallis-tesztet, Mann–Whitney-próbát) 95%-os konfidenciaszinten.

Eredmények

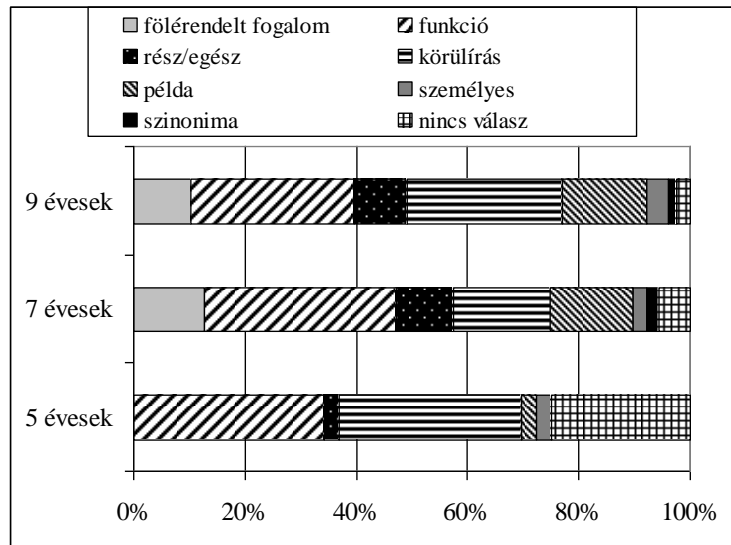
A főnevek meghatározása

A definiálandó főnevek a következők voltak: *lift, mérleg, szírom, betű, távcső, bizonyítvány, kürtőskalács, reklám, eszkimó, kétéltű, áruló*. Ezek között ugyan vannak polyszém szavak, de a gyakoribb jelentésük főnévi.

A főnevek esetében a „nincs válasz” lehetőségével együtt összesen nyolcféle kategória jelent meg a három életkori csoportban (1. ábra). Ebből az öt-éveseknél kétfőre egyáltalán nem volt példa, az ő definícióikban nem jelent meg fölérendelt fogalom és szinonima.

A főnevekre mindhárom életkori csoportban a legjellemzőbb a funkció megadása volt, míg a fölérendelt fogalom megnevezése 13%-ban, illetve 10%-ban jelent meg a két idősebb csoportban. A funkció megadása az ötéve-

seknél 33%-a, a hétéveseknél 35%-a, a 9 éveseknél 29%-a volt a főnevek meghatározásának. Ez különösen jellemző volt a használati tárgyak definiálásakor, például a *mérleg* vagy a *távcső* jelentésének definiálása már az ötéveseknél is csak a funkció megadásával történt. Például a *mérleg* definíciója az egyik ötéves szerint: „ami megméri, hogy mennyi, hány súlyúuk vagyunk”; vagy a *távcső*: „amivel megfigyeljük a madarakat”.

1. ábra

A főnevek meghatározásainak típusai és az előfordulások aránya a három életkori csoportban

A rész-egész viszony csak a *szírom* esetében jelent meg, aminél tipikus volt az a meghatározás, hogy a „virágoknak a része”; „a virág szirma”. Életkori sajátosság az is, hogy ez a meghatározási mód mindössze 3%-ban jelent meg az ötéveseknél, míg 10-10%-ban a 7 és a 9 éveseknél.

A második leggyakoribb definíciós típus a körülírás volt, ez az ötéveseket 33%-ban, a hétéveseket 17%-ban, a 9 éveseket 28%-ban jellemezte. Nagy-Varga (2014) azokat a meghatározásokat tekinti körülírásnak, amelyek *Az, amikor..., Olyan, amikor..., Az, aki..., Az, ha...* kezdetűek, nagyobb kategória megnevezése nélkül. Az általa vizsgált 17 évesek mindössze 7%-ban használták ezt a definiálási módot, és elsősorban az *áru* esetében alkalmazták. A jelen vizsgálatban szereplő gyermekek mindegyik főnév esetében alkalmaztak körülírást, az egyetlen kivétel a *távcső* szó volt. A következő példák öt-évesektől származnak: *eszkimó* – „aki nagyon hidegben él és mindig fókabőr-

rel vagy ilyenekkel burkolózik” vagy „ami a tél a Északi-sarkon lakik, épít ilyen iglut”; *betű* – „az, amit szoktunk írni, itt is vannak betűk”; *kétéltű* – „az olyan, hogy a szárazon is meg lehet, hogy a vízben is tud élni”. A hétévesek példáiból: *eszkimó* – „a világ végén élő ember”; „az az Északi-sarkon él és ilyen szőr van itt, a kapucniján és ilyen halakat eszik”; „a Déli-sarkon így hívják az embereket”; *kétéltű* – „az, amikor a hal kimászik a szárazföldre, lábai lesznek, s amikor visszamegy a vízbe, akkor megint uszonyokká válnak a lábak”; *bizonyítvány* – „az, ami azt bizonyítja, hogy milyen jó volt a gyerek az iskolában meg milyen rossz”; *kürtőskalács* – „olyan, mint egy távcső, csak nem kicsinyül meg”. A kilencévesek így magyaráztak: *kürtőskalács* – „az egy olyan, hogy így fel van tekerve és lehet belőle vaníliás, csokis, ilyesmi”; „az olyan kalács, ami ilyen tekereses”; *betű* – „hát azt szoktuk felhasználni íráshoz meg olvasáshoz”.

Az ötévesek mindössze 3%-ban használtak példát a meghatározásokkor, míg a két idősebb csoportban 15-15% volt ennek a típusnak az aránya. Az egyik kilencéves fiú például így definiálta a *bizonyítvány* szót: „a bizonyítvány olyan, hogy mondjuk az év végi iskolában az év végén adnak haza egy ilyen bizonyítványt, hogy ötös, négyes, hármas, kettes vagy egyes”. Úgy tűnik, viszonylag nehéz volt meghatározni a *reklám* szó jelentését is, pedig valószínűsíthetően minden gyermek ismerte a fogalmat. Példák erre a szóra: „például hogy az Auchanban nem tudom, hogy a sertés malac kettőszáz valamennyi”; „az, hogy így bemutatják, hogy mennyibe kerül mondjuk az Intersparban a víz, a párizsi, az újdonságok”. Jellemző volt a példa használata az *áru* szó esetében is, a következő definíció szintén egy kilencéves fiútól származik: „olyan, hogy barátok meg minden, ők a legjobb barátok az egész világon, azt közbe rosszat tett és mondja, hogy nem, nem, nem, és akkor nem fogja beárulni, azt közbe mégis, a háta mögött mégis beárulja”.

A személyes viszonyulás kifejezése mindhárom életkori csoportban igen ritka volt, az ötéveseknél mindössze 3%, a hétéveseknél 2%, a kilencéveseknél 4%. Ez hasonló Imre és Hertendi (2013) eredményeihez, akik óvodások, kisiskolások és 60 év felettiek definícióit összevetve elsősorban az időseknél figyelték meg ezt a típust. A jelen vizsgálatban a gyermekek elsősorban a *kürtőskalács* szóhoz fűztek személyes véleményt: „nagyon szeretik a gyerekek”; „nagyon finom”; „megesszük, imádom, vaníliás”; „imádom, hogyha kókuszos”. Más szó esetében: *bizonyítvány* – „hát például az unokatesómnak is van ilyen bizonyítványa, ami jelenthet iskolából kapottat”; *lift* – „ez azt jelenti, hogy például az én mamámnak is van a lépcsőházába egy lift”. Az *áru* szó kapcsán morális tartalom is megjelent az egyik hétévesnél: „árulkodni izé nem szép dolog”. Ebben az esetben a gyermek nem is magáról a főnévről, hanem az ebből asszociált ígéről mondott személyes véleményt.

Az *áru* szó poliszém, a főnévi jelentés mellett a melléknévi igenévként való értelmezése is megjelent az egyik kilencéves definíciójában: „hát két áru is van, ami olyan, mint a Freshnap valami anyukám dolgozik, hogy el-

adó, és hogy segít és hogy kiszolgálja, hogy mit szeretne az állatának vagy ilyesmi, a másik áruló pedig az, hogy becsületesen megígérte, hogy mondjuk nem esz több falatot belőle és megeszi az egészset”.

Váratlan eredmény volt, hogy míg a *betű*, *mérleg* stb. főnevekre minden esetben kaptunk valamiféle magyarázatot, addig az *eszkimó* szót több idősebb gyermek is rosszul határozta meg, azaz feltehetőleg nem ismerte a szót: „az egy úrlény”; „egy állat” (hétévesek); „egy kutyafajta” (kilencéves).

A „nincs válasz” kategória is jellegzetes életkori arányokat mutat, az életkor előrehaladtával egyre kisebb mértékben fordul elő. Az ötéveseknél a meghatározások negyede (25%) hiányzik, míg a hétéveseknél már csak 6%, a kilencéveseknél pedig 2%.

A statisztikai elemzés szerint szignifikáns különbség volt az életkori csoportok között a rész-egész viszony arányában, a személyes vélemény megjelenésében, a példák előfordulásában, illetve a „nincs válasz” kategóriát tekintve (1. táblázat).

1. táblázat: A statisztikai elemzés eredménye a főneveknél megjelenő kategóriák arányai esetében

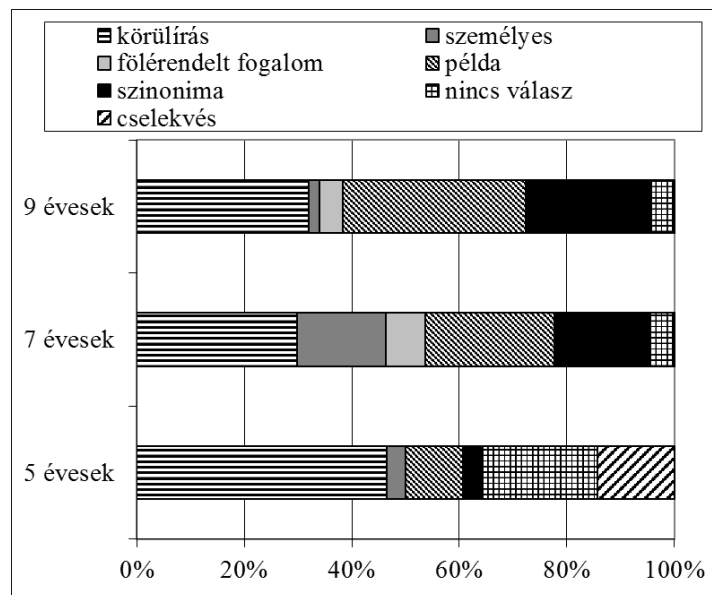
Rész-egész viszony ($\chi^2 = 17,168; p < 0,001$)	
Az 5 és a 7 évesek között	$Z = -3,055; p = 0,002$
Az 5 és a 9 évesek között	$Z = -3,843; p < 0,001$
Személyes vélemény megjelenése ($\chi^2 = 7,046; p = 0,030$)	
Az 5 és a 7 évesek között	$Z = -2,615; p = 0,009$
Példa [$F(2, 28) = 5,977; p = 0,007$]	
Az 5 és a 7 évesek között	$p = 0,041$
Az 5 és a 9 évesek között	$p = 0,008$
„Nincs válasz” [$F(2, 28) = 13,158; p < 0,001$]	
Az 5 és a 7 évesek között	$p = 0,002$
Az 5 és a 9 évesek között	$p < 0,001$

Az igék meghatározása

Összesen négy ige szerepelt a feladatban: *szürcsöl*, *bukfencezik*, *tolakodik*, *kockáztat*. Az igék esetében a főnevektől eltérő stratégiákkal is éltek az adatközlők (2. ábra). Jellegzetes életkori sajátosság volt a kamaszokhoz és a felnőttekhez képest (Imre–Hertendi 2013; Nagy-Varga 2014) a csak cselekvéssel való válaszadás, amely egyedül az ötéveseknél fordult elő (a válaszok 15%-ában) a *bukfencezik* és a *szürcsöl* szavaknál. Ekkor az adatközlők megjegyezték, hogy „az ilyen...”, és bukfenceztek egyet, vagy elkezdtek szürcsölő hangot adni. A nagyobb gyermekek között is volt olyan, aki a definícióját

demonstrálta, de az ő esetükben mindig volt verbálisan megfogalmazott meghatározás is.

2. ábra

Az igék meghatározásainak típusai és az előfordulás arányai a három életkori csoportban

A leggyakoribb definíciós mód az igék esetében a körülírás volt. Az ötéveseknél volt ennek a választípusnak a legnagyobb az aránya (46%), de mintegy egyharmadot tett ki a hétéveseknél (30%) és a kilencéveseknél is (32%). A következő példák ötévesektől származnak a *tolakodik* ige meghatározására: „amikor előremegy a sorban”; „azt akarja, hogy gyorsabban menjen”; „az olyan, hogy az embert ellöki, és akkor bemegy a másik sorba, hogy ő legyen a első”.

A két idősebb csoportban a második leggyakoribb választípus a példa volt, ez a többi kategóriához képest az ötéveseknél is relatíve nagy arányban jelent meg (11%-ban; a hétéveseknél az arány 24%, a kilencéveseknél 34% volt). Ez a választípus leginkább a *kockáztat* ige esetében jelent meg: „az, hogy az azt jelenti, hogy a kockáztat azt jelenti, hogy fölrakja tétnek a sok pénzét”; „hogy azt kockáztatja például, ha valami nagyot kell ugrania, és ha nem ugrik például akkorát, akkor leesik”; „az, hogy hogyha van, hogy lenne egy ilyen szakadék, és ott van valaki, akkor nem tehet semmit, mást ő sem tud átvinni, úgyhogy inkább őt megmenti”. A legtöbb hibás vagy pontatlan meghatáro-

zást is a *kockáztat* szó esetében találtuk, ezek nem megfelelő példák voltak. Hétévesektől származnak a következők: „hogymegmenti a társát”; „mondjuk fel tud falni száz fasírtot valahogy”; „kockáztat valamit, hogyha le akarja győzni a félelmét, Erika mondjuk fél a békáktól és még mindig nem kockáztatott”; az egyik kilencéves mondta a következő definíciót: „az, hogy ha mondjuk egy szegény ember ott van az utcán és kér egy kicsit”.

Mindegyik életkori csoportban megjelentek szinonimák is. A hétévesek és a kilencévesek relatíve nagy arányban használták ezt a válaszadási módot (a hétévesek 18%-ban, a kilencévesek 24%-ban), míg az ötéveseknél mindössze 4%-ban jelent meg. A kilencévesek például a *bukfencezik* szóra a következő szinonimákat adták: „gurul, elgurul, körbe fordul (a földön)”; a *tolakodik* szóra: „lökődösödik; előretolja magát; mindenkit arrébb lök”.

Fölrendelt fogalom – a főnevekhez hasonlóan – szintén nem szerepelt az ötévesek válaszai között, míg ennek a definíciótípusnak 7% volt az aránya a hétéveseknél, illetve 4% a kilencéveseknél.

Személyes viszonyulás mindegyik életkorban megjelent, bár a legfiatalabb és a legidősebb csoportnál igen kis arányban: az ötéveseknél a válaszok 4%-ában, a hétéveseknél 16%-ban, a kilencéveseknél 2%-ban. A *bukfencezik* ige esetében például személyes élményt mondott el az egyik adatközlő: „én szoktam bukfencezni is a kanapén, amikor mesét nézek”. A negatív tartalmú szavaknál megjelentek morális minősítések, így a *tolakodik* szónál: „az olyan, hogy az nagyon rossz szokás”.

A „nincs válasz” kategória az igék esetében is az ötéveseknél fordult elő a legnagyobb arányban, 21%-ban, míg ez a válaszlehetőség a hétéveseknél és a kilencéveseknél mindössze 4-4%-ban jelent meg. Az utóbbi két csoportnak a problémát a *kockáztat* szó elmagyarázása jelentette minden esetben.

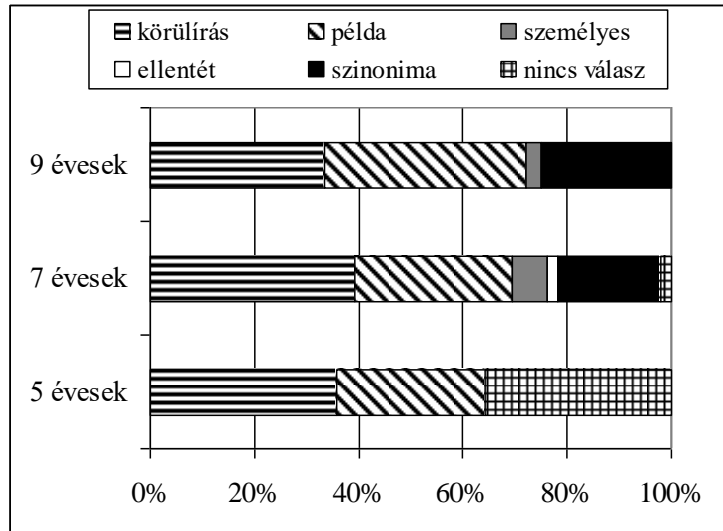
A statisztikai elemzés szerint szignifikáns különbség volt az életkori csoportok között a szinonimák arányában, a „nincs válasz” előfordulásában, illetve a példák megjelenésében (2. táblázat).

2. táblázat: A statisztikai elemzés eredménye az igéknél megjelenő kategóriák arányai esetében

Szinonima ($\chi^2 = 7,927$; $p = 0,019$)	
Az 5 és a 7 évesek között	$Z = -2,669$; $p = 0,008$
Az 5 és a 9 évesek között	$Z = -2,402$; $p = 0,016$
„Nincs válasz” ($\chi^2 = 11,238$; $p = 0,004$)	
Az 5 és a 7 évesek között	$Z = -2,636$; $p = 0,008$
Az 5 és a 9 évesek között	$Z = -2,822$; $p = 0,005$
Példa [$F(2, 28) = 5,260$; $p = 0,012$]	
Az 5 és a 7 évesek között	$p = 0,030$
Az 5 és a 9 évesek között	$p = 0,019$

A melléknevek meghatározása

A szavak között összesen két melléknév szerepelt, a *nagyravágyó* és a *páros*. Az ezekre kapott meghatározásokat összesen hat típusba lehetett sorolni (3. ábra), [Nagy-Varga (2014) öt típusba sorolta a melléknevek definícióit, a jelen kutatásban ezek a típusok a „nincs válasz” kategóriájával egészültek ki, illetve a fölérendelt fogalom nem jelent meg, viszont a szinonima szerepelt mint típus].

3. ábra

A melléknevek meghatározásainak típusai a három életkori csoportban

A melléknevek meghatározásakor két hasonlóan nagy arányú típus fordult elő, a körülírás és a példa. A körülírás az ötéveseknél 35%-ban, a hétéveseknél 39%-ban, a kilencéveseknél 33%-ban jelent meg. Mindkét melléknév esetében megjelent ez a definíciótípus. A következő példák ötévesektől származnak: *nagyravágyó* – „az olyan, minthogyha sokra vágya val sokra mindenre vágyik valaki”; „az a nagyravágyás, hogy nagyok akarunk lenni”; *páros* – „páros, hogy megfogjuk a másik kezét és párok vagyunk”; „hogya valaki ketten van, vagy kettő”.

Az ötévesek 29%-ban példával határozták meg a melléknevek jelentését, a hétéveseknél ez 30%, a kilencéveseknél 39% volt. Mindegyik életkorban előfordult példa a *páros* szóra. Az egyik ötéves például így definiálta: „a lépcsőn mennek ki a oviba udvarra párban”; a kilencéveseknél ilyen példákat találtunk: „a számok szoktak párosak lenni meg az emberek szoktak párba állni”;

„páros az azt jelenti, hogy van két szám, az egyik páratlan, a másik meg páros, mint például az egy az páratlan, a kettő meg páros”. Az iskolásoknál már többen felismerték, hogy a szó több dolgot is jelenthet, s a matematikai ismereteiket is aktivizálták: *páros* – „az olyan, hogy fiú meg lány vagy páros szám”; „a páros az akár lehet páros tánc is meg ilyen páros szám meg ilyen bármire mondhatjuk azt, hogy páros”.

A *nagyravágyó* szó esetében is előfordult a példával való meghatározás, egy kilencéves fiú a következő definíciót adta: „mondjuk egy ilyen házra vágyik, az ilyen nagyra vágyik”.

Személyes viszonyulás kifejezése csak a két idősebb életkori csoportban fordult elő, a hétéveseknél mindössze 7%-ban (például a *nagyravágyó* szónál: „hát én nagyon szeretnék egy gördeszkát”), a kilencéveseknél 3%-ban.

Antoníma megadása csak a hétéveseknél fordult elő a definíciók 2%-ában, viszont a szinonima relatíve nagy arányú meghatározási mód volt: a hétéveseknél a melléknév-definíciók 20%-ában, a kilencéveseknél 25%-ában jelent meg (például a *nagyravágyó* az *nagyképű*).

A kilencévesek minden esetben adtak valamilyen választ, a hétévesek csak 2%-ban éltek a „nincs válasz” lehetőségével, míg az ötévesek a definíciók 36%-ában nem mondtak semmiféle meghatározást.

A statisztikai elemzés szerint szignifikáns különbség volt az életkori csoportok között a körülírások arányában és a példák előfordulásában (3. táblázat).

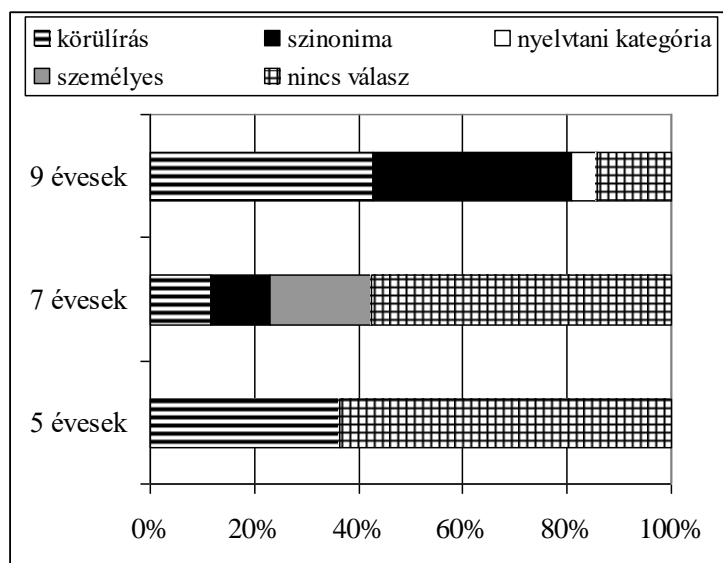
3. táblázat: A statisztikai elemzés eredménye a mellékneveknél megjelenő kategóriák arányai esetében

Körülírás ($\chi^2 = 7,705; p = 0,021$)	
Az 5 és a 7 évek között	$Z = -2,931; p = 0,003$
Példa ($\chi^2 = 6,971; p = 0,031$)	
Az 5 és a 7 évek között	$Z = -2,389; p = 0,017$
Az 5 és a 9 évek között	$Z = -2,038; p = 0,042$

Az állandósult szókapcsolatok meghatározása

A definiálandó kifejezések között három állandósult szókapcsolat szerepelt: *szalad a lakás*, *szöveget ütött a fejébe*, *lóvá tesz*. Ezeknek a meghatározása bizonyult a legnehezebbnek, amit az is mutat, hogy a „nincs válasz” kategória mindhárom életkorban előfordult, mégpedig relatíve nagy arányban. Az ötévesek 64%-ban nem adtak semmilyen választ, a hétéveseknél ez az arány 57%, a kilencéveseknél 14% volt. A különbség nagyon nagy az életkori csoportok között, ami a konkrét szókapcsolatok jelentésének nem ismerete mellett a pragmatikai kompetencia fejlődésére is visszavezethető (vö. Balázs 2010; Lengyel 2010). Az ebbe a kategóriába tartozó kifejezések meghatáro-

zása bizonyult a legnehezebbnek Nagy-Varga (2014) vizsgálatában is, aki azt találta, hogy a *szalad a lakás* kifejezést még 17 éves korban sem ismeri minden tanuló.

4. ábra

Az állandósult szókapcsolatok meghatározásainak típusai és az előfordulása arányai a három életkori csoportban

A legjellemzőbb definíciós stratégia ebben az esetben is a körülírás volt, az ötéveseknél a „nincs válasz” mellett csak ez a választípus jelent meg 36%-ban. A hétéveseknél a definíciók 12%-a, a kilencéveseknél a 43%-a tartozott ebbe a típusba. Az ötévesek még gyakran hibás jelentést adtak meg, és szó szerint értelmezték az állandósult szókapcsolatokat: *szalad a lakás* – „hogyan olyan hogy van lába, és akkor így szalad, mint az emberek”; „olyan nincs, nem szalad, mert nincsen szeme, lába nincs”; *szöveget ütött a fejébe* – „úgy, hogy idetesz egy szöveget, beleüti a fejébe”; *lóvá tesz* – „hogyan ilyen lovacska leszünk”. A hétévesek szintén éltek ezzel a kikövetkeztető stratégiával, a szó szerinti jelentés megadásával, még akkor is, ha egyik-másik magyarázat egyáltalán nem tűnt reálisnak. Például *szalad a lakás*: „hát az olyan, hogy föláll a lakás és elszalad”; „az olyan például, hogyha tűz van, akkor el kell szaladnia”; „össze-vissza szalad, anyukám ezt szokta mondani rá”; *lóvá tesz*: „lóvá teszek egy gyereket úgy, hogy letérdel, lemegy négykézlábra és rá-

ülök”. A kilencéveseknél már kevésbé volt jellemző a szó szerinti magyarázat, ők inkább nem adtak definíciót, ha nem ismerték a kifejezést.

A hét- és kilencéveseknél relatíve nagy arányban, 12%-ban, illetve 38%-ban fordult elő a szinonima megadása. Leggyakrabban a *lóvá tesz* kifejezést határozták meg rokon értelmű szóval: *becsap*.

Személyes viszonyulás kifejezése csak a hétéveseknél fordult elő, összesen a definíciók 19%-ában, például *szalad a lakás*: „hogymindent anyunak kell csinálni”. A nyelvtani kategória megnevezése pedig a kilencévesek meghatározásainak 5%-ában jelent meg, például a *szalad a lakás* kifejezésre az egyik válasz így hangzott: „az egy ilyen szólásmondás”.

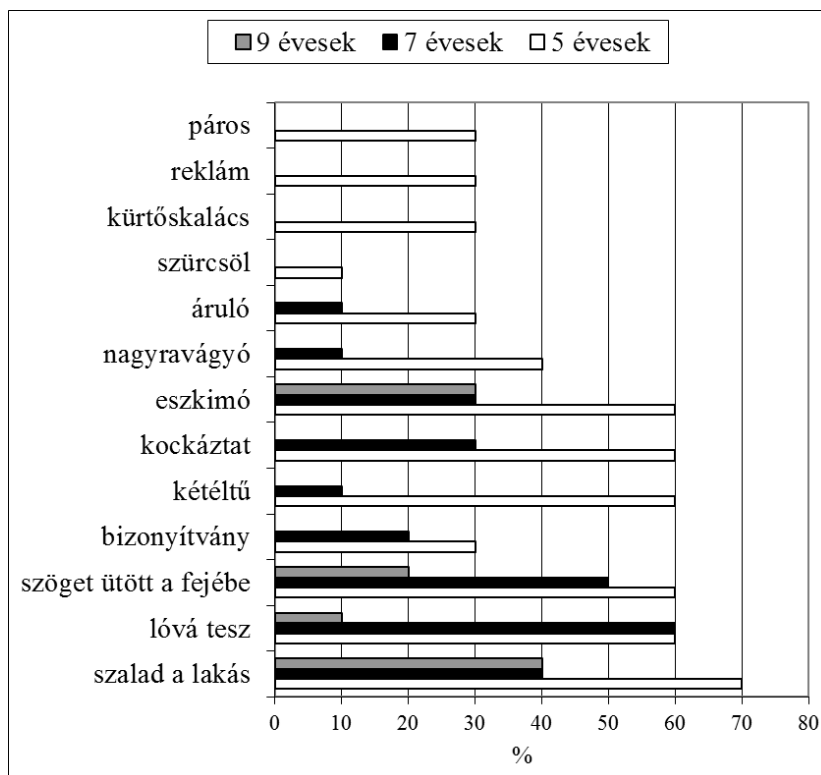
A statisztikai elemzés szerint szignifikáns különbség volt az életkori csoportok között a szinonimák arányában és a „nincs válasz” előfordulásában (4. táblázat).

4. táblázat: A statisztikai elemzés eredménye az állandósult szókapcsolatoknál megjelenő kategóriák arányai esetében

Szinonima ($\chi^2 = 6,682; p = 0,035$)	
Az 5 és a 9 évesek között	$Z = -2,669; p = 0,008$
„Nincs válasz” [$F(2, 28) = 5,137; p = 0,013$]	
Az 5 és a 9 évesek között	$p = 0,010$

A legnehezebbnek tűnő szavak, szókapcsolatok – a „nincs válasz” kategória

Elemeztük külön-külön is azokat a kifejezéseket, amelyekre nem minden esetben kaptunk választ (amint azt korábban már írtuk, azt nem vizsgáltuk, hogy akkor, amikor adott választ a beszélő, az helyes volt-e vagy sem, mivel nem a szóismeretet, hanem a definiálási stratégiákat vizsgáltuk) (5. ábra). A „nincs válasz” többféle okra vezethető vissza (vö. Lengyel 2010): a gyermek nem ismeri a jelentést, illetve nem tudja definiálni; figyelme elkalandozott, elfáradt, megunt a feladatot. Négy olyan kifejezés volt, amelynél mindhárom életkori csoportban megjelent a „nincs válasz” kategória, ezek a *szalad a lakás*, *lóvá tesz*, *szőget ütött a fejébe* és az *eszkimó* voltak. Amíg az ötéveseknél 13 olyan kifejezés is volt, amelyet nem tudott valamelyik gyermek definiálni, addig a hétéveseknél 9 ilyen kifejezés volt, a kilencéveseknél pedig mindössze 4.

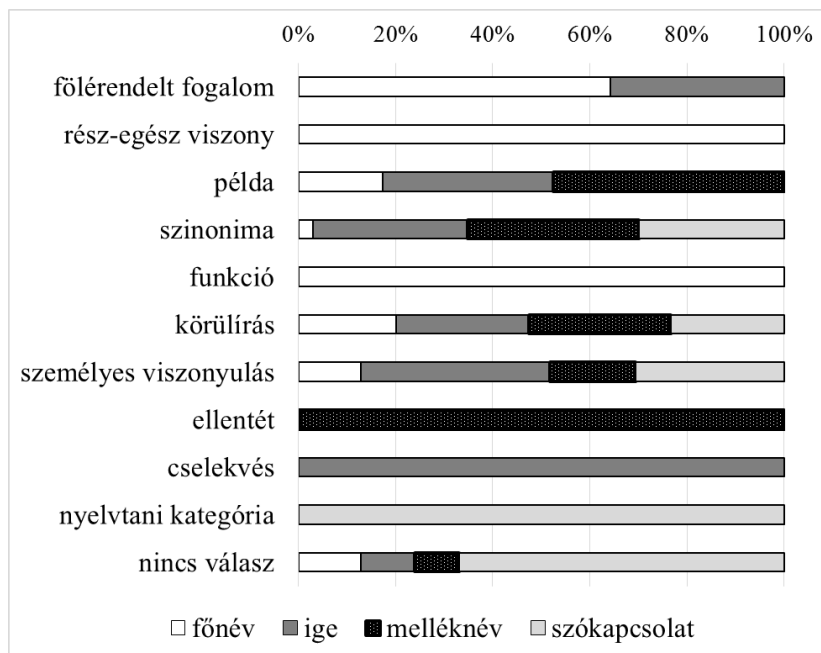
5. ábra

Kifejezések, amelyeknél előfordult a „nincs válasz” kategória

A szófajok és a választípusok összefüggései

Elemztük azt is, hogy van-e összefüggés a definíciós stratégiák és a szófajok között. Az összevetésben az összes gyermek életkortól független definícióit vettük figyelembe. Mivel nem azonos számban fordultak elő főnevek, igék, melléknevek és szókapcsolatok a szólistában, ezért a szófajra kapott összes definícióhoz képesti arányt vettük figyelembe a definíciótípus gyakoriságának meghatározásakor. A 6. ábra azt mutatja, hogy az egyes típusok hogyan függnek össze a definiálandó szó szófajával. Nem minden szófaj esetében jelenhet meg mindegyik választípus, hiszen az adott szófaj jellege teszi lehetővé az adott választ: az igék jelentéséhez nehéz funkciót társítani, avagy a (jelen vizsgálatban használt) főnevekhez ellentétes jelentést. Így vannak olyan definíciótípusok, például a rész-egész viszony és a funkció, amely csak a főneveknél fordul elő, míg az ellentét csak a mellékneveknél. Jellemző, hogy a körülírás és a személyes viszonyulás mind a három szófaj és a szó-

kapcsolatok esetében is megjelent (a szinonimaadás is előfordult mind a négy esetben, de a főneveknél relatíve kis arányban).

6. ábra

A szófajok és a meghatározás-típusok összefüggései

Következtetések

Kutatásunkban 5, 7 és 9 évesek szójelentés-meghatározásait vizsgáltuk. Arra kerestük a választ, hogy hogyan változik a jelentéskonstruálás óvodáskortól kisiskolás korig. Kiinduló hipotéziseink igazolódtak. Az ötéveseknél mindegyik kifejezéstípus esetében kevesebb definícióalkotási stratégia volt megfigyelhető, mint az idősebb korosztályokban (1. hipotézis). A legfiatalabb csoportban egyáltalán nem jelent meg a magasabb gondolkodási műveletekről árulkodó főlérendelt fogalom használata, amely – ha nem is nagy arányban –, de a másik két életkori csoportban előfordult. Ez az életkor előrehaladtával egyre dominánsabb lesz, 17 éves korban már a válaszok mintegy harmadát teszi ki (Nagy-Varga 2014). Azokban az esetekben, amikor egy-egy stratégia arányában statisztikai különbség volt kimutatható az életkori csoportok között, általában az 5 évesek adatai különböztek szignifikánsan a másik két életkori csoporttól. Ez igazolja a 2. hipotézisünket, azaz hogy a 7 évesek stratégiái hasonlítanak a 9 évesek stratégiáihoz.

Az eredmények azt mutatták, hogy az életkori sajátosságok mellett a definiálható fogalom jelentése is meghatározza azt, hogy milyen meghatározástípusok jellemzők rá. Bár voltak olyan típusok, amelyek mindegyik szófajra/szókapcsolatra jellemzőek voltak, egyesek csak adott szófaj esetében vagy bizonyos jelentések esetén jelentek meg. Ilyen például a használati tárgyak meghatározása, amelyek esetében a funkció megnevezése tipikus volt mindegyik életkorban.

A 3. hipotézisünk, amely szerint az 5 évesek több esetben nem fognak választ adni, mint a másik két életkori csoport, szintén igazolódott. Ennek az lehet az oka, hogy az iskolások gondolkodása nemcsak többféle stratégiát képes mozgósítani (akár ismerik az adott kifejezést, akár nem), hanem a gyermekek hozzászórtak ahhoz, hogy a kérdésekre válaszolni kell. Azt nem tudhatjuk, hogy a gyermekek ismerték-e a szavakat, amelyekre nem adtak definíciót. A két idősebb korosztály esetében csak nagyon ritkán, és főként az elvontabb (nem szó szerint értelmezendő) kifejezéseknél fordult elő az, hogy nem válaszoltak (4. hipotézis). Jellegzetes volt az is, hogy amíg a kisebbek (az 5 évesek és a 7 évesek) még megpróbálták szó szerint kikövetkeztetni dolgokat akkor is, ha feltehetőleg nem ismerték a kifejezést vagy nem tudták a pontos jelentését, addig ez a 9 évesekre már egyáltalán nem volt jellemző. Ez azt jelenti, hogy habár a nagyobbak jobban törekedtek arra, hogy választ adjanak minden kifejezésre, ha nem volt ismerős a kifejezés számukra, akkor inkább nem adtak választ.

A kisebbeknél gyakrabban megjelenő szó szerinti jelentés alátámasztja a pragmatikai kompetencia fejlődését vizsgáló kutatások eredményeit (Balázs 2010), amelyek szerint 6–7 éves korban még nem tudják megfejtani a gyermekek a nem szó szerinti jelentéseket, és a kontextus figyelembevételével próbálják kikövetkeztetni a megnyilatkozás értelmét. Az idiómák szándékolt, nem szó szerint jelentésben való értelmezése Balázs (2010) kutatása szerint 12–13 éves korban válik jellemzővé.

Az eredményeink összecsengenek Imre és Hertendi (2013) eredményeivel, akik óvodások, kisiskolások és idősek definícióit elemezve azt találták, hogy az óvodások sokkal nagyobb arányban nem adtak választ, mint a kisiskolások, míg az időseknél egyáltalán nem fordult elő a „nincs válasz” kategória. Ez Nagy-Varga (2014) tanulmányában sem jelent meg a 16–18 évesek definícióiban. A többi kategóriatípus is életkori jellegzetességeket mutat. Ha az eredményeinket összevetjük Nagy-Varga (2014) eredményeivel, akkor azt találjuk, hogy a 9 éveseknél tapasztalt arányok megközelítik a kamaszok és fiatal felnőttek adatait.

Az eredményeink újabb adalékokkal szolgálnak a jelentésmeghatározás életkori sajátosságairól. Ennek ismerete azért is fontos, mert a definícióalkotás módja árulkodik az absztrakt kognitív műveletek elvégzéséhez szükséges ismeretekről. A jelentésmeghatározások fejlődésének vizsgálatát további kutatásokban kell folytatni.

Irodalom

- Adamik Tamás – A. Jászó Anna – Aczél Petra 2004. *Retorika*. Osiris Kiadó, Budapest.
- Adamikné Jászó Anna 2006. A nyelvi tudatosság fejlődése az anyanyelv elsajátítása során. *Alkalmazott Nyelvtudomány* 6. 5–23.
- Bakonyi Hugó 1918. A gyermeknyelvi szókincs fejlődése. *A Gyermek* 12. 21–27, 337–338.
- Balázs Patrícia 2010. A pragmatikai kompetencia fejlődésének vizsgálata kisiskolások körében. *Anyanyelv-pedagógia*, 2010/1. <http://www.anyp.hu/cikkek.php?id=243> (A letöltés ideje: 2015. május 22.)
- Bóna Judit – Imre Angéla – Markó Alexandra – Váradi Viola – Gósy Mária 2014. GABI – Gyermeknyelvi beszédatadabázis és információtár. *Beszédkutatás* 2014. 246–251.
- Bunta, Ferenc – Bóna, Judit – Gósy, Mária 2016. HU-LARSP: Assessing children's language skills in Hungarian. In Fletcher, Paul – Ball, Martin J. – Crystal, David (eds.): *Profiling Grammar: More Languages of LARSP. Communication Disorders across Languages* 15. Multilingual Matters Ltd., Bristol. 80–98.
- Csépe Valéria – Győri Miklós – Ragó Anett (szerk.) 2007. *Általános pszichológia 2. Tanulás, emlékezés, tudás*. Osiris Kiadó, Budapest.
- Egerszegi Anna 2012. Az etimologizálás jelenségének vizsgálata óvodás korú gyermekek nyelvhasználatában. *Anyanyelv-pedagógia*, 2012/1. <http://www.anyp.hu/cikkek.php?id=376> (A letöltés ideje: 2015. szeptember 3.)
- Eszes Boldizsár 2007. A definíció. *Szabad Változók* 4. <http://www.szv.hu/cikkek/a-definicio> (A letöltés ideje: 2016. november 27.)
- Gósy Mária 2005. *Pszicholingvisztika*. Osiris Kiadó, Budapest.
- Horváth Viktória 2016. Kisiskolás gyermekek spontán beszédének jellemzői. *Alkalmazott Nyelvtudomány* 16/1. <http://dx.doi.org/10.18460/ANY.2016.1.002> (A letöltés ideje: 2016. november 5.)
- Imre Angéla – Hertendi Márta 2013. *A beszédtervezés stratégiai különböző életkorban*. Előadás a XV. Pszicholingvisztikai Nyári Egyetemen. Balatonalmádi, 2013. május 26–30.
- Lengyel Zsolt 2010. „Nincs válasz” kategória szóasszociációs vizsgálatokban. In Navracsecs Judit (szerk.): *Nyelv, beszéd, írás: Pszicholingvisztikai tanulmányok I. Segédkönyvek a nyelvészet tanulmányozásához* 107. Tinta Könyvkiadó, Budapest. 30–41.
- Lengyel Zsolt 2011. A szóasszociációs vizsgálatok újabb eredményei. *Hungarológiai Évkönyv* 12. 179–191.
- Lukács Ágnes – Pléh Csaba – Kas Bence – Thuma Orsolya 2014. A szavak mentális reprezentációja és az alaktani feldolgozás. In Pléh Csaba – Lukács Ágnes (szerk.): *Pszicholingvisztika*. Akadémiai Kiadó, Budapest. 167–251.
- MacWhinney, Brian 2004. A unified model of language acquisition. In Kroll, Judith F. – De Groot, Anette M. B. (eds.): *Handbook of bilingualism: Psycholinguistic approaches*. Oxford University Press, Oxford. 49–67.
- Nagy J. József 1978. A szófajok gyakorisági jellemzői a 8–10 éves tanulók nyelvhasználatában. *Magyar Nyelv* 74. 186–204.
- Nagy J. József 1980. *5–6 éves gyermekeink iskolakészültsége*. Akadémiai Kiadó, Budapest.

- Nagy Sándor (főszerk.) 1976. *Pedagógiai lexikon A–F*. Akadémiai Kiadó, Budapest.
- Nagy-Varga Zsolt 2014. Definícióalkotási stratégiák tizenéves diákok körében. *Anyanyelv-pedagógia* 2014/3. <http://www.anyp.hu/cikkek.php?id=525> (A letöltés ideje: 2016. október 1.)
- Neuberger Tilda 2014. *A spontán beszéd sajátosságai gyermekkorban*. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest.
- Sugárné Kádár Júlia 1985. A szókinés és a szófajok gyakoriságának alakulása 3-6 éves gyermekek beszédében verbális feladat megoldás, illetve kommunikáció során. In Sugárné Kádár Júlia (szerk.): *Beszéd és kommunikáció az óvodás- és kisiskoláskorban*. Budapest. 149–158.

Word meaning definitions produced by children aged between 5 and 9

The aim of this study is to analyse the development of constructing meaning across ages. What progress can be observed between the ages of 5 and 9 in word-meaning definitions? For analysis, recordings from GABI database were used. In this speech database, one of the tasks is to define 20 words and phrases verbally. Recordings of 30 5-7-9-year-old children were analysed. There were 10 children in each age group. Results show that age and part of speech of the words influence children's definitions. 5-year-old children gave more incorrect and incomplete definitions than those of the older groups. There were specific categories of word definitions which were typical for all parts of speech while others could be found only for certain parts of speech. For example, children defined household objects (nouns) providing their functions as definitions. These results contribute to better understanding of meaning construction across ages in childhood.